

Primaria

APRENDER É CRECER XUNTOS 1

Programación

Unidade 3

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

O lobo e os tres porquiños.

Descrición da unidade

Estas primeiras semanas de colexio son un bo momento para facer unha saída e ver as cores do outono, a caída das follas ou a chegada das castañas e das nozes, moi comúns en toda Galicia. Así, iremos ambientando aos nenos e ás nenas para a celebración do Samaín.

Como é común en todo o libro, as actividades propostas permitiránlle ao profesor observar como os seus alumnos e alumnas rodean, subraian, unen, escriben, colorean, debuxan,... e así saber, en cada momento, o nivel no que están e o grado de habilidades que acadan.

Temporalización:

Novembro:

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

LINGUA

- escoitar e comprender un sinxelo conto oral.
- Ler con fluidez e pronunciando correctamente palabras, frases e textos breves formadas coas letras estudadas.
- Escribir con corrección as consoantes *s*, *t*, *d*, que se estudan nesta unidade.
- Completar frases e palabras coas letras estudadas.
- Ler con eficacia pequenas frases e textos e responder axeitadamente ás preguntas de comprensión lectora.
- Ler e dialogar sobre o Samaín e aprender unha canción relacionada.
- Utilizar a expresión oral de forma correcta e coherente nas actividades, exposicións e debates da aula.

CIENCIAS NATURAIS

- Coñecer os principais ósos e articulacións.
- Utilizar diferentes fontes para obter información sobre os contidos que se van tratar.

CIENCIAS SOCIAIS

- Identificar diferentes tipos de casas.
- Iniciar o alumno no coñecemento científico.

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

LINGUA

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis
<ul style="list-style-type: none"> • Lectura. <ul style="list-style-type: none"> - Conto tradicional: <i>O lobo e os tres porquiños.</i> - Comprensión da lectura. • As letras: <i>s, t, d.</i> • Obradoiro de escritura. • Tarefa. <ul style="list-style-type: none"> - O Samaín. 	1. escoitar e comprender un conto oral.	1.1. escoita e comprende un conto tradicional. 1.2. Pode ler os extractos do texto que se inclúen na lámina inicial 1.3. Comprende a secuencia do relato de forma coherente. 1.4. Pode asociar, ler e escribir pequenas frases extraídas do conto.
	2. Recoñecer auditivamente as consoantes <i>s, t, d.</i>	2.1. Recoñece a consoante e a súa localización na palabra.
	3. Ler con fluidez e pronunciando correctamente palabras e pequenos textos formados coas vogais e as consoantes estudadas.	3.1. Le con fluidez e pronunciando correctamente palabras e frases formadas coas consoantes estudadas. 3.2. Diferencia, tanto de forma oral como escrita, as sílabas rectas e inversas (<i>sa, as</i>).
	4. Escribir con corrección palabras e frases formadas coas vogais e as consoantes estudadas.	4.1. Escribe con corrección palabras e frases formadas coas vogais en maiúscula e en minúscula.
	5. Comprender e ordenar frases.	5.1. Comprende e ordena frases coas palabras desordenadas e escríbeas correctamente.
	6. Escribir con caligrafía correcta.	6.1. Escribe con boa caligrafía vogais e as consoantes estudadas nesta unidade.
	7. Informarse e aprender sobre a celebración do Samaín en Galicia.	7.1. Le o texto sobre o Samaín, axudado polos pictogramas, e compréndeo. 7.2. Aprender a canción do Samaín.

CIENCIAS DA NATUREZA

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliados
<ul style="list-style-type: none"> • O corpo. O esqueleto e as articulacións. • Iniciación á actividade científica. 	1. Coñecer os principais ósos e articulacións.	1.1. Identifica os principais ósos do esqueleto. 1.2. Coñece e sinala as articulacións.
	2. Obter información relevante sobre os ósos do esqueleto.	2.1. Busca, selecciona e organiza de forma guiada, información concreta e relevante sobre os ósos.

CIENCIAS SOCIAIS

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliados
<ul style="list-style-type: none"> • A casa. Coñecemento das dependencias e os materiais de construción. • Iniciación ao coñecemento científico. • Utilización de estratexias para o traballo cooperativo. 	1. Diferenciar distintos tipos de casa.	1.1. Identifica diferentes tipos de vivendas e describe oralmente cada unha delas.
	2. Identificar as principais dependencias da casa.	2.1. Nomea as dependencias da casa, explicando o uso de cada unha delas.
	3. Coñecer os materiais de construción dunha casa.	3.1. Coñece os materiais principais para construír unha casa.
	4. Obter información sobre os diferentes tipos de casa mediante diversas fontes.	4.1. Busca información concreta sobre os tipos de casa.
	5. Realizar traballos sinxelos de investigación sobre os tipos de casa.	5.1. Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual.
	6. Valorar o traballo en grupo, mostrando actitudes de cooperación e participación responsable.	6.1. Desenvolve actitudes de cooperación e de traballo en equipo, e valora as ideas alleas. 6.2. Participa en actividades de grupo e realiza traballos en equipo.

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Os estándares de aprendizaxe mostran o grao de consecución dos criterios de avaliación desde a propia descrición e concreción do criterio. Para facilitar o seguimento do desenvolvemento de cada estándar buscaremos evidencias dos alumnos que mostren a súa evolución en cada un deles.

No anexo de avaliación propónse un portfolio de evidencias para os estándares de aprendizaxe. O cadro seguinte suxire unha selección dalgunhas destas posibles evidencias. Os docentes poderán substituílas por outras que consideren máis relevantes para o desenvolvemento do seu grupo.

Libro do alumno (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF)

LINGUA

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	Selección de evidencias para o portfolio
1.1. escoita e comprende un conto tradicional.	<ul style="list-style-type: none"> • Audición do conto clásico, <i>O lobo e os tres porquiños</i>, vinculado á páxina inicial. • Actividades do LD sobre o conto que inicia a unidade e animación sobre as imaxes. • Ampliación os contidos con poema de Folch i Camarasa, <i>A miña casa</i>, na PD.
1.2. Pode ler os extractos do texto que se inclúen na lámina inicial.	<ul style="list-style-type: none"> • Lectura do texto que se inclúe na lámina inicial.
1.3. Comprende a secuencia do relato de forma coherente.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividade da epígrafe “Comprendo a lectura” para ordenar de forma coherente a secuencia de sucesos do conto. • Actividade de Intelixencia visual do LA para recoñecer os diferentes materiais que se recollen no conto.
1.4. Pode asociar, ler e escribir pequenas frases extraídas do conto.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividade da epígrafe “Comprendo a lectura” para escribir e completar o final do conto coas palabras do lobo.
2.1. Recoñece a consoante e a súa localización na palabra.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades de lectoescritura do LA. • Actividades de lectoescritura, adiviñas sobre a casa e aprendizaxe cooperativa da PD. • Actividades do LD. • Actividades de reforzo (R) e ampliación (A).
3.1. Le con fluidez e pronunciando correctamente palabras e frases formadas coas consoantes estudadas.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades de lectoescritura do LA. • Actividades de lectoescritura, trabalinguas (<i>Asubía, asubiador..., No Sardiñeiro... tres pelos durandelgos...</i>) coas letras da unidade e actividade de aprendizaxe cooperativa da PD. • Actividades do LD.

	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades de reforzo (R) e ampliación (A).
3.2. Diferencia, tanto de forma oral como escrita, a sílabas rectas e inversas (sa, as).	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades de lectoescritura do LA. • Actividades do LD. • Actividades de lectoescritura e trabalinguas da PD.
4.1. Escribe con corrección palabras e frases formadas coas vogais en maiúscula e en minúscula.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades de lectoescritura do LA. • Actividades de lectoescritura da PD. • Actividades do LD. • Actividades de reforzo (R) e ampliación (A).
5.1. Comprende e ordena frases coas palabras desordenadas e escríbeas correctamente.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades de lectoescritura do LA. • Actividades do LD. • Actividades do “Obradoiro de escritura” do LA.
6.1. Escribe con boa caligrafía vogais e as consoantes estudadas nesta unidade.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades de lectoescritura do LA. • Actividades de reforzo (R) e ampliación (A). • Actividades do “Obradoiro de escritura” do LA.
7.1. Le o texto sobre o Samaín, axudado polos pictogramas, e compréndeo.	<ul style="list-style-type: none"> • Lectura do texto con pictogramas do LA. • Audición da canción do Samaín, <i>Os esqueletos</i>, que está no CD audio ou no LD. • Actividades e xogos da PD. • Actividades sobre o Samaín do LD.
7.2. Aprender a canción do Samaín.	<ul style="list-style-type: none"> • Aprendizaxe da canción do Samaín, <i>Os esqueletos</i>, ben escoitándoa no CD ou ben no karaoke do LD.

CIENCIAS DA NATUREZA

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	Selección de evidencias para o portfolio
1.1. Identifica os principais ósos do esqueleto.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • Actividades de ampliación e avaliación dos RF. • Actividades complementarias da PD: observación de radiografías.
1.2. Coñece e sinala as articulacións.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • Actividades de ampliación e avaliación dos RF. • Xogos e actividades complementarias da PD.

<p>2.1. Busca, selecciona e organiza de forma guiada, información concreta e relevante sobre os ósos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades do apartado «Investiga» da PD.
---	--

CIENCIAS SOCIAIS

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	Selección de evidencias para o portfolio
<p>1.1. Identifica diferentes tipos de vivendas e describe oralmente cada unha delas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • Actividades de reforzo, ampliación e avaliación dos RF. • Actividades complementarias da PD.
<p>2.1. Nomea as dependencias da casa, explicando o uso de cada unha delas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • Actividades de ampliación e avaliación dos RF. • Actividades complementarias da PD.
<p>3.1. Coñece os materiais principais para construír unha casa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • Actividades de ampliación e avaliación dos RF. • Actividades complementarias da PD.
<p>4.1. Busca información concreta sobre os tipos de casa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades do apartado «Investiga» da PD.
<p>5.1. Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades de avaliación dos RF.
<p>6.1. Desenvolve actitudes de cooperación e de traballo en equipo, e valora as ideas alleas.</p> <p>6.2. Participa en actividades de grupo e realiza traballos en equipo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades de traballo cooperativo da PD.

5. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos.	Le comprensivamente palabras, oracións e textos sinxelos coas letras presentadas.
	<i>Plan lector:</i> Gozar coa lectura.	Comprende os textos de lectura da unidade: cantos de berce, cantos de vendima, textos...
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Manexar a linguaxe matemática con precisión.	Xoga coa numeración da canción do Samaín da “Tarefa”.
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para buscar información.	Emprega os medios tecnolóxicos para buscar información sobre o Samaín.
<i>Aprender a aprender.</i>	Desenvolver estratexias que lle axuden a comprender os contidos.	Emprega a observación e exploración para acadar os aprendizaxes.
	<i>Intelixencias múltiples:</i> Intelixencia visual-espacial.	Localiza elementos visualis significativos.
<i>Sentido da iniciativa e espírito emprendedor</i>	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover novas accións.	Planifica tarefas de forma autónoma.
	Participar nas dinámicas e xogos de grupo.	Aprende a canción do Samaín, <i>Os esqueletos</i> , e outros xogos tradicionais e practícaos cos compañeiros.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Desenvolver a capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo.	Desenvolve habilidades sociais como o diálogo, a tolerancia, o respecto cara ás opinións dos demais.
	<i>Educación en valores:</i> A empatía.	Sabe poñerse no lugar doutros compañeiros e recoñece os sentimentos dos demais.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Aprender e recoñecer cancións para celebracións e xogos propios do patrimonio popular galego.	Descubre e xoga coas cancións de celebracións como a canción do Samaín. Aprende algún retrouso ou enleado que lle permita aumentar a súa bagaxe cultural e recoñecer o patrimonio oral da lingua galega.

6. TAREFAS

Libro do alumno (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF) / Libro dixital (LD)

Tarefa 1: Gozamos coa lectura do conto “O lobo e os tres porquiños”

- Lemos o conto tradicional «O lobo e os tres porquiños» e observamos as viñetas da páxina inicial; tamén podemos activar a animación do LD.
- Seguimos as suxestións metodolóxicas da PD.
- Realizamos as actividades do LA e do LD.
- Realizamos as actividades, para ampliar os contidos, da PD e xogamos coas adiviñas que se engaden.
- Realizamos as actividades interactivas do LD.

Tarefa 2: Coñecemos os ósos e as articulacións.

- Observamos o mural *O corpo e os sentidos* coas suxestións metodolóxicas da PD.
- Realizamos as actividades do LA.
- Realizamos actividades complementarias da PD.
- Completamos con actividades interactivas do LD.

Tarefa 3: Aprendemos as letras

- Coñecemos as consoantes *s, t, d* coas diferentes actividades de discriminación visual, auditiva, expresión oral e escrita do LA.
- Realizamos as actividades do LD
- Realizamos as actividades da PD, que se amplían con trabalinguas, refráns e xogos.
- Continuamos a tarefa de aprendizaxe cooperativa para realizar unha caixa-vocabulario.

Tarefa 4: Coñecemos distintos tipos de casas. Materiais e dependencias.

- Observamos o mural *Tipos de casa* coas suxestións metodolóxicas da PD.
- Realizamos as actividades do LA.
- Realizamos actividades complementarias e xogos da PD.
- Completamos coa ficha de reforzo e a de ampliación dos RF de Ciencias.

Tarefa 5: O Samaiñ.

- Coñecemos as suxestións metodolóxicas da PD para estes contidos.
- Realizamos as tarefas do LA.
- Ampliamos os contidos cos recursos da PD: xogos e actividades (novos esconxuros, tallar cabazas...).
- Realizamos as actividades do LD.

Tarefa 6: Repaso da unidade

- Realizamos as actividades de repaso do LA.
- Realizamos as actividades complementarias e xogos populares (*Arrincar cebolas*) da PD.
- Completamos coas fichas de reforzo e ampliación dos RF.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Utilización da lámina inicial da unidade para a detección de ideas previas e presentación de contidos.
- Audición das lecturas correspondentes do CD e emprego do libro dixital para realizar as actividades como elementos motivadores.
- Utilización de diferentes agrupamentos que favorezan o traballo cooperativo e o intercambio de opinións entre os iguais.
- Traballo individual ou en pequeno grupo para afianzar os conceptos da unidade.
- Traballo en grupo cooperativo: agrupar os alumnos en grupos de 3 ou 4 e empregar as estruturas de aprendizaxe cooperativo suxeridas na guía do profesor para traballar os principios de definición de obxectivo grupal, interdependencia positiva e interacción cara a cara.
- Dramatización de situacións cotiás.
- Desenvolvemento de habilidades de expresión oral e escrita mediante a aprendizaxe de xogos, dramatizacións, cancións e poesías da unidade.
- Emprego e fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.
- Utilización das tecnoloxías da información e da comunicación para obter información sobre os tipos de vivenda.

8. RECURSOS

- Cadernos complementarios. Este proxecto ofrece cadernos complementarios de **Aprendo a ler, Aprendo a escribir**
- Recursos fotocopiáveis da Proposta Didáctica. Para esta unidade podemos atopar recursos fotocopiáveis de Reforzo, Ampliación e Comprensión lectora nos Recursos fotocopiáveis.
- Murais da unidade: *O corpo humano* e *Tipos de casa*.

Recursos dixitais

- Libro dixital. Os alumnos e alumnas poderán reforzar os contidos estudados a través do libro dixital. Nel ofrécese a versión en audio do poema ademais de actividades interactivas.
- CD que acompaña a proposta didáctica, cos recursos fotocopiáveis.
- A continuación recóllense algúns enlaces web de interese:
 - <http://anayadigital.es>
 - <http://www.orellapendella.org> Esta páxina web recolle infinidade de cantares, enleados, ditos e retrousos populares. Moi ben organizada e con constantes actualizacións.
 - <http://xotramu.blogspot.com.es> Web con información sobre xogos tradicionais galegos.
 - <http://www.ogalego.eu> Nesta web podemos atopar, entre outros recursos, as letras de moitos cantares tradicionais.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de Avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (nos Recursos fotocopiáveis).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades observo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais observo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender as necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos acadaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o vindeiro curso? Por que?